

Βασίλειος Α. Κωνσταντινόπουλος
Καθηγητής Πανεπιστημίου
Πρόεδρος του Φ. Σ. ΠΑΡΝΑΣΣΟΣ

Η τουρκική εθνική στρατηγική και οι ελληνικές παθογένειες

Ο νεοοθωμανικός αναθεωρητισμός στο Αιγαίο και στη λεκάνη της Μεσογείου δεν θα είχε περιβληθεί με τέτοια έκδηλη θρασύτητα, αν δεν εδραζόταν και δεν ετροφοδοτείτο από μια εθνική στρατηγική, η οποία, ανεξαρτήτως κυβερνητικών σχημάτων, οθωμανικών ή κεμαλικών, έχει σαφώς οριοθετήσει τους στόχους της, τους οποίους προωθεί σταθερά στην Ανατολική Μεσόγειο, στο Αιγαίο, στα Αραβικά κράτη και στην Αφρική, εφαρμόζοντας τακτικές και πρακτικές που περιφρονούν κάθε έννοια διεθνούς δικαίου, λόγω της ισχυρής υπεροπλίας που διαθέτει σε σύγκριση με τα γειτονικά της κράτη και λόγω της διαπίστωσής της ότι στις διεθνείς σχέσεις κατά τη θουκυδιδική αντίληψη επικρατεί ο ισχυρότερος. Και αυτή η υπεροπλία δεν είναι μόνο αριθμητική, δηλαδή ποσοτική, δηλαδή βασιζόμενη στη μαζική παραγωγή προηγμένων οπλικών συστημάτων (TOMA, υποβρύχια, φρεγάτες, ελικόπτερα, πυραυλικά συστήματα, εντός ολίγου τανκς και αεροσκάφη κ.ά.), που της εξασφαλίζουν, παρά το αμερικανικό εμπάργκο, μια ακώλυτη ροή ανταλλακτικών και μονάδων σε έναν ενδεχόμενο πόλεμο, αλλά και ποιοτική, όπως αποδεικνύουν οι νέες αμυντικές της τεχνολογίες. Είναι εκπληκτικό το γεγονός ότι η Τουρκία είναι η μόνη χώρα που προέβη σε Ανατολή και Δύση μετά τον Β΄ ΠΠ στην εφαρμογή μιας νέας στρατηγικής αντίληψης με τη μαζική παραγωγή επιθετικών drones, τα οποία, ως στρατηγικό όπλο, αποτελούν μια νέα σοβαρή και απρόβλεπτη απειλή, ικανή να επηρεάσει την πορεία του πολέμου, όπως έδειξε η σύγκρουση Αρμενίων και Αζέρων. Οι επανειλημμένες προσπάθειες που καταβλήθηκαν στην αρθρογραφία του ειδικού τύπου, αλλά και οι δικές μας επισημάνσεις, ενεργοποίησαν ευτυχώς τα αργά ελληνικά αντανάκλαστα για τη δημιουργία εγχώριων drones και κυρίως συστημάτων anti-drones, για να αντιμετωπίσουν την απειλή που επικρέμεται στο Αιγαίο με επιθέσεις κορεσμού εκατοντάδων ή και χιλιάδων drones από μέρους της Τουρκίας σε περίπτωση πολεμικής αντιπαράθεσης.

Ο όλος σχεδιασμός για την αντιμετώπιση των τουρκικών απειλών σε αέρα, θάλασσα και ξηρά πρέπει να οδηγήσει στη χάραξη μιας αμυντικής στρατηγικής με την ίδρυση ενός συντονιστικού κέντρου των αμυντικών βιομηχανιών για την παραγωγή προηγμένων οπλικών συστημάτων, ικανών να αναχαιτίσουν τη νεοοθωμανική επιθετικότητα. Είναι σαφές ότι αυτή η αμυντική στρατηγική δεν μπορεί να περιορισθεί σε αγορές οπλικών συστημάτων, τύπου σούπερ μάρκετ, που, σε περίπτωση πολέμου, θα μας οδηγήσουν σε μια απέλπιδα και αναποτελεσματική επαιτεία για τη συμπλήρωση των κενών που θα προκύψουν. Εν τω μεταξύ, τα μέχρι την παραλαβή των μεγάλων μονάδων αμυντικά κενά είναι επιβεβλημένο να καλυφθούν από άμεση προμήθεια αντιπλοϊκών, αντιαεροπορικών, αντιαρματικών πυραυλικών συστημάτων, καθώς και πολλαπλών εκτοξευτών ρουκετών και μάλιστα σε τέτοιες ποσότητες, που να εγγυηθούν την αποτελεσματική συντριβή της τουρκικής υπεροπλίας. Είναι μάλιστα σκόπιμο να προβλεφθεί με το παραμικρό επεισόδιο-προβοκάτσια της Τουρκίας μια καταγιγιστική προληπτική επίθεση σε όλα τα

ευαίσθητα αμυντικά της σημεία, ώστε να επιβληθεί εξ αρχής απαγόρευση οποιασδήποτε εχθρικής δραστηριότητας. Μια ανθούσα άλλωστε αμυντική βιομηχανία εξυπηρετεί πρωτίστως και την οικονομία και την ανάπτυξη της χώρας, εκτός από το κύρος και την υπόληψη που απολαμβάνει η χώρα στις διεθνείς διαπραγματεύσεις.

Είναι άλλωστε αναντίρρητο ότι η αμυντική ισχύς αποτελεί τον σταθερό πυλώνα υποστήριξης της εξωτερικής μας πολιτικής, η οποία μέσα στο πλαίσιο του διεθνούς δικαίου, οφείλει και πρέπει να προωθεί τα συμφέροντα της χώρας σε μια μακρόχρονα χαραγμένη εθνική στρατηγική από το σύνολο των πολιτικών δυνάμεων της χώρας. Αυτή η εθνική στρατηγική δεν εξαντλείται σε θέματα εξωτερικής ή αμυντικής πολιτικής, αλλά σαν μια νέα μορφή της αποκηρυγμένης Μεγάλης Ιδέας οφείλει να περιλαμβάνει την προστασία των δικαιωμάτων των ελληνικών μειονοτήτων στην Κωνσταντινούπολη, στην Ίμβρο και στην Τένεδο, στη Βόρεια Ήπειρο, επίσης την προστασία του ελληνικού πληθυσμού της Κύπρου από τον Αττίλα, καθώς και τη διασφάλιση όλων των εθνικών κυριαρχικών δικαιωμάτων ως προς τα χωρικά ύδατα και την αιγιαλίτιδα ζώνη στο Αιγαίο και στην Ανατολική Μεσόγειο. Πρέπει επίσης να περιλαμβάνει θέματα παιδείας και πολιτισμού με την προώθηση Ελληνικών Τμημάτων σε ξένα Πανεπιστήμια, σε διοργανώσεις, ιδίως τώρα το 2022, Διεθνών Συνεδρίων στις πόλεις της Ιωνίας (Εφεσο, Μίλητο κ.τ.λ.) με έμφαση τη γέννηση του ευρωπαϊκού πνεύματος, της επιστήμης και της φιλοσοφίας στη Δυτική Μικρασιατική Ακτή. Φαινομενικά δευτερεύοντα ζητήματα, όπως το δημογραφικό κ.τ.λ., θα πρέπει να αντιμετωπισθούν με τη δέουσα σοβαρότητα, για να κρατηθεί κάποια πληθυσμιακή ισορροπία με τους γειτονικούς πληθυσμούς που συνεχώς διογκώνονται.

Η απουσία μιας τέτοιας ολιστικής εθνικής στρατηγικής προβάλλει έντονα στις παθογένειες που παρατηρούνται στις αποσπασματικές αντιδράσεις της Ελλάδας και της Κύπρου απέναντι στις αναθεωρητικές προκλήσεις των Τούρκων. Η αδυναμία υποστήριξης του Ενιαίου Αμυντικού Χώρου ως δόγματος της εθνικής άμυνας, απότοκο της έλλειψης εθνικής στρατηγικής, ενθαρρύνει την Τουρκία να επιμένει σταθερά τις επεκτατικές της βλέψεις, να δημιουργεί γκρίζες ζώνες και να απαγορεύει την άσκηση των κυριαρχικών μας δικαιωμάτων με απειλές casus belli.

Κατά κόρον εσχάτως η Τουρκία προπαγανδίζει το θέμα της αποστρατικοποίησης των νήσων με βάση το άρθρο 13 της Συνθήκης της Λωζάννης, παραβλέποντας το γεγονός ότι η απαγόρευση αμυντικής οργάνωσης, χωρίς ωστόσο απαγόρευση στρατιωτικής παρουσίας, περιορίζεται σε τέσσερα μόνο νησιά (Μυτιλήνη, Χίο, Σάμο και Ικαρία), ενώ στο ίδιο άρθρο απαγορεύεται ρητά η υπέρπτηση πάνω από τα νησιά αυτά τουρκικών αεροσκαφών. Η ελληνική διπλωματία αδυνατεί να αντιπαρατάξει ως αντεπιχείρημα το άρθρο 14 της αυτής Συνθήκης, το οποίο θεσπίζει ρητά τη διοικητική αυτονομία των χριστιανικών πληθυσμών στην Ίμβρο και στην Τένεδο. Όσον αφορά στη Λήμνο και τη Σαμοθράκη η ουδετεροποίησή τους που προβλεπόταν στην ίδια Συνθήκη Περί του Καθεστώτος των Στενών (Παράρτημα, άρθρο 4) μαζί με την ουδετεροποίηση της Ίμβρου, της Τενέδου και των Λαγουσών νήσων καταργήθηκε από τη Συνθήκη του Montreux το 1936. Ο εξοπλισμός των συγκεκριμένων ελληνικών νήσων αναγνωρίστηκε από την Τουρκία επισήμως και με επιστολή που έστειλε στον Έλληνα Πρωθυπουργό στις 6 Μαΐου 1936 ο Τούρκος Πρόεδρος στην Αθήνα και με δήλωση του Υπουργού Εξωτερικών της Τουρκίας ενώπιον της Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης την ημέρα της κυρώσεως της Συνθήκης του Montreux (Πρακτικά Τουρκικής Εθνοσυνέλευσης, τεύχος 12, 31 Ιουλίου 1936, σελ. 309).

Ως προς τα Δωδεκάνησα, που παραχωρήθηκαν στην Ελλάδα με τη Σύμβαση Ειρήνης των Παρισίων μεταξύ Ιταλίας και των συμμάχων τον Απρίλιο του 1947 είναι γεγονός ότι ισχύει ρητά αποστρατικοποίηση, αλλά η Τουρκία ΔΕΝ έχει δικαίωμα να εγείρει κανένα ζήτημα, λόγω του γεγονότος ότι η ίδια δεν εμπλέκεται σε αυτήν (*res inter alios acta*), σύμφωνα με το άρθρο 34 του Δικαίου των Συνθηκών που υπογράφηκε στη Βιέννη. Η επιθετικότητα όμως της Τουρκίας αποδεδειγμένη και εμπράκτως και όχι μόνο θεωρητικώς με τη στρατιά του Αιγαίου, τον αποβατικό της στόλο, την παράνομη εισβολή και κατοχή του Βορείου Τμήματος της Κύπρου, τη θεωρία της για τη γαλάζια πατρίδα και την απειλητική ρητορική των στελεχών της συνιστά υποχρέωση της Ελλάδος να οργανώσει την άμυνά της, σύμφωνα με το πνεύμα του άρθρου 51 του Καταστατικού Χάρτη των Ηνωμένων Εθνών. Η αμυντική ενδυνάμωση επομένως με κοινή στρατηγική αντίληψη Ελλάδος και Κύπρου είναι απαραίτητη προϋπόθεση για την αντιμετώπιση των τουρκικών απειλών σε Κύπρο και Αιγαίο. Τα νεοπαραληφθέντα Rafale αποτελούν μια καλή αρχή για την ενίσχυση της ελληνικής αεράμυνας, που πρέπει να συνεχισθεί για την απόκτηση αεροπορικής υπεροχής, στην οποία μάλιστα πρέπει να συνεισφέρει και η Κύπρος.

Η Ελλάδα και η Κύπρος δυστυχώς απέναντι στη συγκροτημένη και σταθερή τουρκική εθνική στρατηγική αντιπαρατάσσουν μόνο αποσπασματικές αμυντικές προτάσεις και, παρά τις τελευταίες σοβαρές προσπάθειες επανεξοπλισμού, επιδεικνύουν τις ίδιες παθογένειες του παρελθόντος, δηλαδή ελλειμματική αγορά υλικού, όχι ανάπτυξη εγχώριας αμυντικής βιομηχανίας που είναι σε θέση να καλύψει επαρκώς τις περισσότερες αμυντικές τους ανάγκες και να επαυξήσει το κύρος τους στους συμμάχους και τους γείτονες ως υπολογίσιμων αμυντικών δυνάμεων. Αν αυτό διέλαθε της προσοχής της πολιτικής ηγεσίας, ας αναστοχασθεί φέτος 100 χρόνια από τη Μικρασιατική καταστροφή ότι πρέπει να κινηθεί αμελλητί συντεταγμένα και αποτελεσματικά, για να αποφευχθούν νέες εθνικές καταστροφές. Τότε ίσως αποκτήσει το σθένος να απαντήσει ισοδύναμα στους Τούρκους, όταν αυτοί ζητούν τη διαίρεση του Αιγαίου, ότι πρέπει και αυτοί να δεχθούν τη διαίρεση της Μικράς Ασίας, για να καταδειχθεί ο παραλογισμός που υπάρχει σε μια τέτοια αξίωση.

Η εθνική στρατηγική της Τουρκίας δεν μπορεί να αντιμετωπισθεί με ημίμετρα. Απαιτείται οι ηγεσίες Ελλάδος και Κύπρου να καταστρώσουν ένα μακρόπνοο σχέδιο ανόρθωσης του εθνικού βίου σε όλους τους τομείς με κέντρο βάρους τις σταθερές συνιστώσες του ελληνικού έθνους, που είναι ο πολιτισμός και η άμυνα από την εποχή της περικλεικής δημοκρατίας. Και αυτό το οφείλουν στο έθνος ως μια έκφραση βαθύτατης συνειδητοποίησης και ιστορικού διδακτισμού από τα τραγικά λάθη του παρελθόντος.